

Indholdsfortegnelse

Vinterhvede.....	2
Vinterhvede til bagningsundersøgelser.....	3
Vinterrug.....	4
Vintertriticale.....	5
Vinterbyg.....	6
Vinterraps, hybrider og linjesorter.....	7
Vinterraps, dværghybrider.....	9
OBS vintersæd.....	11

Vinterhvede

Afprøvning af sorter til sortslisteoptagelse og i Landsforsøg ved SEGES

Målesorter: Creator, blanding (Sheriff, Kalmar, Kvium, Informer)
 Lokalteter: Tystofte, Falster, Abildgård, Sejset, Holstebro og Bramstrup
 Antal led: 90

Udsædsmængder:

Linier: 350 spiredygtige kerner pr. m²
 Hybrider: 245 spiredygtige kerner pr. m²

Bejdsning: Redigo pro FS 170

Anlæg:

Forsøget må ikke etableres efter en græsmark.
 Forsøget anlægges som α -design med 4 gentagelser à 12-18 m². Detailplan med randomiseringen vedlægges.
 Udsæden for A-sorter og målesorter tilsendes fra TystofteFonden, der angiver udsædsmængden herfor.
 Udsæden for B-sorter tilsendes fra SEGES/Teknologisk Institut, der angiver udsædsmængden for hver B-sort.
Miniblokke må ikke deles i marken!

Såning foretages med speciel forsøgsåmaskine med en rækkeafstand på 10-12 cm.
 Tomme parceller samt parceller hvor der mangler mere end 25% parcellængde skal eftersås.

NB: Efter anlæg returneres en skitse over forsøgets placering (GPS-koordinater og blokkenes placering på marken).

Behandling i vækstperioden (inklusive værn):

Hele forsøget N-, P- og K- gødes efter stedets gødningsnorm, justeret for forfrugt og kvælstofprognose. Forsøget vækstreguleres med godkendt middel 1-2 gange. Bekæmpelse af ukrudt og skadedyr gennemføres med et anerkendt middel efter behov. Ved bladlusangreb efter fremspiring foretages undtagelsesvis en bekæmpelse (havrerødsot). Behandlingsstrategi med svampbekæmpelse udsendes i det tidlige forår. Strategien er koordineret mellem TystofteFonden og SEGES.

NB: Alle notater vedr. grundbehandlinger som f.eks. forfrugt, JB nr. såtidspunkt, gødningstildeling, vanding, ukrudts-, svampe- og insekticidspøjtninger samt høstdato registreres i Nordic Field Trial System. Login kan fås ved henvendelse til landsforsøgene@teknologisk.dk.

Notater i vækstperioden:

Dato for fremspiring (1.gent.)

Bedømmelser i vækstperioden (alle gent.):

- Fremspiring. Skala 0-10, 10 = fuld bestand.
- Overvintring kort efter vækststart: Skala 0-10, 10 = ingen planter døde.
- Ved sygdomsangreb der viser tydelig sortsdifferentiering, foretages bedømmelse af procent sygdomsangreb (Notat af Hovmøller, Sindberg & Willas, maj 2003).
- Lejesæd før høst, skala 0-10, 10 = helt i leje.
- Evt. afvigende iagttagelser i forsøgene.

Alle notater og bedømmelser sendes til TystofteFonden med angivelse af parcelnummer. Markbøger eller xls-filer til bedømmelser kan rekvireres ved TystofteFonden.

I observationsparceller bedømmes sorterens dyrknings-egenskaber og modtagelighed for sygdomme. Derfor anvendes bedømmelserne i værdiafprøvningen kun som check på forsøgets tilstand.

Høst:

Foretages parcelvis med mejetærsker.

Udbytte

Følgende informationer sendes til TystofteFonden umiddelbart efter høst:

- Kg oprenset kerne pr. parcel
- Tørstofprocent pr. sort eller parcel
- Parcelstørrelse
- Forfrugt og JB-nr.
- Så- og høstdato

Kvalitetsundersøgelser:

Bestemmelse af rumvægt, protein, stivelse og gluten14 (NIT-1241) foretages ved TystofteFonden og Teknologisk Institut. Kornvægt, faldtal og sedimentation fortages ved TystofteFonden på A-sorter og målesorter. Anvendes NIT-1241 på lokaliteten, modtager TystofteFonden gerne disse kvalitetsresultater.

Der gennemføres undersøgelse af sorterens foderkvalitet på anmelderens foranledning.

For alle led sendes der én prøve på 2 kg (fællesprøve fra gentagelserne):

Andet:

Den fremsendte udsæd må kun bruges til gennemførelse af forsøget.

Revideret 16-09-2019 - ASL

Vinterhvede til bagningsundersøgelser

Afprøvning af sorter til optagelse på brødhvedelisten

Målesorter: Sorter på dansk brødhvedeliste
Lokaliteter: Holeby, Tystofte, Sejet, Dyngby, Koldkærgård og Bramstrup
Antal led: 32

Udsædsmængde:
350 spiredygtige kerner pr. m²

Bejdsning: Redigo pro FS 170

Formål:
Forsøget anlægges for at vurdere sorterens bagekvalitet. Undersøgelserne ligger til grund for vurderingen af hvilke sorter, der skal kunne tildeles ekstra N, svarende til tillægget for brødhvede.

Anlæg:
Forsøget må ikke etableres efter en græsmark. Udsåning i enkeltparcel i sortsrækkefølge med tilstrækkelig værn til andre forsøg pga. ekstra kvælstofgødskning ved skridning. Parcelstørrelsen tilpasses således, at der under normale omstændigheder kan høstes minimum 12 kg prøve. Såning foretages med speciel forsøgssåmaskine med en rækkeafstand på 10-12 cm. Tomme parceller samt parceller hvor der mangler mere end 25% parcellængde skal eftersås. Udsæden afvejes parcellvis og tilsendes fra TystofteFonden, der angiver udsædsmængden for hver sort. Efter anlæg returneres en skitse over forsøgets placering (GPS-koordinater og forsøgets placering på marken).

Gødskning i vækstperioden (inklusive værn):
Hele forsøget N-, P- og K- gødes efter stedets gødningsnorm, justeret for forfrugt, kvælstofprognose plus N-tillæg for brødhvede. Forsøget vækstreguleres med godkendt middel 1-2 gange. Omkring skridning (st. 55-59) sengødskes forsøget med det vejledende tillæg i N til produktion af brødhvede.

Behandlinger i vækstperioden (inklusive værn):
Bekæmpelse af ukrudt og skadedyr gennemføres med et anerkendt middel efter behov. Ved bladlusangreb i efteråret foretages undtagelsesvis en bekæmpelse (havrerødsot).
Behandlingsstrategi med svampebekæmpelse udsendes i det tidlige forår. Strategien er koordineret mellem TystofteFonden og SEGES.

Notater i vækstperioden:

Dato for

- Såning
- Høst
- Eventuelle afvigelser. Særligt ift. gødskning og høst.

Bedømmelser i vækstperioden (alle gent.):

- Fremspiring. Skala 0-10, 10 = fuld bestand.
- Overvintring kort efter vækststart: Skala 0-10, 10 = ingen planter døde.
- Lejesæd ved høst, skala 0-10, 10 = helt i leje.
- Evt. afvigende iagttagelser i forsøgene.

Alle notater og bedømmelser sendes til TystofteFonden med angivelse af lednummer. Markbøger eller xls-filer til bedømmelser kan rekvireres ved TystofteFonden.

Høst:

Foretages med mejetærsker. Der måles ikke udbytte i parcellerne. Prøverne renses og tørres inden fremsendelse til TystofteFonden.

Af hensyn til bestemmelse af faldtal, har det meget høj prioritet, at forsøget høstes rettidigt! Der skal bedømmes lejesæd før høst.

Kvalitetsundersøgelser:

Bestemmelse af faldtal, sedimentation, kornvægt, rumvægt, protein, stivelse og gluten14 (NIT-1241) samt bagekvalitet foretages ved TystofteFonden. Bagekvalitet undersøges for to lokaliteter.

Hertil sendes prøver på min 12 kg.

Andet:

Den fremsendte udsæd må kun bruges til gennemførelse af forsøget.

Revideret 07-10-2019 - ASL

Vinterrug

Afprøvning af sorter til sortslisteoptagelse og i Landsforsøg ved SEGES

Målesorter: KWS Vinetto
 Lokalteter: Tystofte, Sejete, Abildgård og Koldkærgård
 Antal led: 55

Udsædsmængder:

Populationer: 250 spiredygtige kerner pr. m²
 Hybrider: 175 spiredygtige kerner pr. m²

Bejdsning: Redigo pro FS 170

Anlæg:

Forsøget må ikke etableres efter en græsmark. Forsøget anlægges som α -design med 4 gentagelser à 12-18 m². Detailplan med randomiseringen vedlægges. Udsæden for A-sorter og målesorter tilsendes fra TystofteFonden, der angiver udsædsmængden herfor. Udsæden for B-sorter tilsendes fra SEGES/Teknologisk Institut, der angiver udsædsmængden for hver B-sort. Miniblokke må ikke deles i marken!

Såning foretages med speciel forsøgssåmaskine med en rækkeafstand på 10-12 cm.

Tomme parceller samt parceller hvor der mangler mere end 25% parcellængde skal eftersås.

NB: Efter anlæg returneres en skitse over forsøgets placering (GPS-koordinater og blokkenes placering på marken).

Behandling i vækstperioden (inklusive værn):

Hele forsøget N-, P- og K- gødes efter stedets gødningsnorm, justeret for forfrugt og kvælstofprognose. Forsøget vækstreguleres med godkendt middel 1-2 gange. Bekæmpelse af ukrudt og skadedyr gennemføres med et anerkendt middel efter behov. Ved bladlusangreb i efteråret foretages undtagelsesvis en bekæmpelse (havrerødsot).

Behandlingsstrategi med svampbekæmpelse udsendes i det tidlige forår. Strategien er koordineret mellem TystofteFonden og SEGES.

NB: Alle notater vedr. grundbehandlinger som f.eks. forfrugt, JB nr. såtidspunkt, gødningstildeling, vanding, ukrudts-, svampe- og insekticidspøjtninger samt høstdato registreres i Nordic Field Trial System. Login kan fås ved henvendelse til landsforsoegene@teknologisk.dk.

Bedømmelser i vækstperioden (alle gent.):

- Fremspiring. Skala 0-10, 10 = fuld bestand.
- Overvintring kort efter vækststart: Skala 0-10, 10 = ingen planter døde.
- Ved sygdomsangreb der viser tydelig sortsdifferentiering, foretages bedømmelse af procent sygdomsangreb (Notat af Hovmøller, Sindberg & Willas, maj 2003).
- Lejesæd ved høst, skala 0-10, 10 = helt i leje.
- Evt. afvigende iagttagelser i forsøgene.

Alle notater og bedømmelser sendes til TystofteFonden med angivelse af parcellnummer. Markbøger eller xls-filer til bedømmelser kan rekvireres ved TystofteFonden. I observationsparceller bedømmes sorterens dyrknings-egenskaber og modtagelighed for sygdomme.

Bedømmelserne anvendes derfor i værdisafprøvningen kun som status på forsøgets tilstand.

Høst:

Foretages parcelvis med mejetærsker.

Udbytte:

Følgende informationer sendes til TystofteFonden umiddelbart efter høst:

- Kg oprenset kerne pr. parcel
- Tørstofprocent pr. sort eller parcel
- Parcelstørrelse
- Forfrugt og JB-nr.
- Så- og høstdato.

Kvalitetsundersøgelser:

Bestemmelse af rumvægt og protein (NIT-1241) foretages ved TystofteFonden og Teknologisk Institut. Kornvægt og faldtal foretages ved TystofteFonden på A-sorter og målesorter. Anvendes NIT-1241 på lokaliteten, modtager TystofteFonden gerne disse kvalitetsresultater.

Der kan gennemføres undersøgelse af sorterens foderkvalitet på anmelderens foranledning.

For alle led sendes der én prøve på 2 kg (fællesprøve fra gentagelserne):

Andet:

Den fremsendte udsæd må kun bruges til gennemførelse af forsøget.

Revideret 07-10-2019 ASL

Vintertriticale

Afprøvning af sorter til sortslisteoptagelse og i Landsforsøg ved SEGES

Målesort: Neogen, blanding (Neogen, Cappricia, Brehat)
 Lokalteter: Tystofte, Sejete, Abildgård og Koldkærgård
 Antal led: 6

Udsædsmængde:

300 spiredygtige kerner pr. m²

Bejdsning: Redigo pro

Anlæg:

Forsøget må ikke etableres efter en græsmark.

Forsøget anlægges som randomiseret blok forsøg med 4 gentagelser à 12-18 m². Detailplan med randomiseringen vedlægges. Udsæden for A-sorter og målesorter tilsendes fra TystofteFonden, der angiver udsædsmængden herfor. Udsæden for B-sorter tilsendes fra SEGES/Teknologisk Institut, der angiver udsædsmængden for hver B-sort.

Såning foretages med speciel forsøgssåmaskine med en rækkeafstand på 10-12 cm.

Tomme parceller samt parceller hvor der mangler mere end 25% parcellængde skal eftersås.

NB: Efter anlæg returneres en skitse over forsøgets placering (GPS-koordinater og blokkenes placering på markten).

Behandling i vækstperioden (inklusive værn):

Hele forsøget N-, P- og K- gødes efter stedets gødningsnorm, justeret for forfrugt og kvælstofprognose. Forsøget vækstreguleres med godkendt middel 1-2 gange. Bekæmpelse af ukrudt og skadedyr gennemføres med et anerkendt middel efter behov. Ved bladlusangreb i efteråret foretages undtagelsesvis en bekæmpelse (havrerødsot).

Behandlingsstrategi med svampebekæmpelse udsendes i det tidlige forår. Strategien er koordineret mellem TystofteFonden og SEGES.

NB: Alle notater vedr. grundbehandlinger som f.eks. forfrugt, JB nr. såtidspunkt, gødningstildeling, vanding, ukrudts-, svampe- og insekticidprøjtninger samt høstdato registreres i Nordic Field Trial System. Login kan fås ved henvendelse til landsforsoegene@teknologisk.dk

Bedømmelser i vækstperioden (alle gent.):

- Fremspiring. Skala 0-10, 10 = fuld bestand.
- Overvintring kort efter vækststart: Skala 0-10, 10 = ingen planter døde.
- Ved sygdomsangreb der viser tydelig sortsdifferentiering, foretages bedømmelse af procent sygdomsangreb (Notat af Hovmøller, Sindberg & Willas, maj 2003).
- Lejesæd ved høst, skala 0-10, 10 = helt i leje.
- Evt. afvigende iagttagelser i forsøget.

Alle notater og bedømmelser sendes til TystofteFonden med angivelse af parcellnummer. Markbøger eller xls-filer til bedømmelser kan rekvireres ved TystofteFonden. I observationsparceller bedømmes sorterens dyrknings-egenskaber og modtagelighed for sygdomme. Derfor anvendes bedømmelserne i værdiafprøvningen kun som check på forsøgets tilstand.

Høst:

Foretages parcelvis med mejetærsker.

Udbytte:

Følgende informationer sendes til TystofteFonden umiddelbart efter høst:

- Kg oprenset kerne pr. parcel
- Tørstofprocent pr. sort eller parcel
- Parcelstørrelse
- Forfrugt og JB-nr.
- Så- og høstdato

Kvalitetsundersøgelser:

Bestemmelse af rumvægt og protein (NIT-1241)

foretages ved TystofteFonden eller Teknologisk institut.

Kornvægt og faldtal fortages ved TystofteFonden på A-sorter og målesorter. Anvendes NIT-1241 på lokaliteten, modtager TystofteFonden gerne disse kvalitetsresultater.

Der gennemføres undersøgelse af sorterens foderkvalitet på anmelderens foranledning.

For alle led sendes der én prøve på 2 kg (fællesprøve fra gentagelserne):

Andet:

Den fremsendte udsæd må kun bruges til gennemførelse af forsøget.

Revideret 07-10-2020 - ASL

Vinterbyg

Afprøvning af sorter til sortslisteoptagelse og i Landsforsøg ved SEGES

Målesorter: KWS Meridian (6rd), Hejmdal (2rd), blanding (Comeback, Neptun, KWS Infinity, KWS Kosmos (6rd))
 Lokalteter: Tystofte, Sejlet, NS Eskilstrup, Abildgård og Koldkærgård
 Antal led: 54

Udsædsmængder:

Linjer: 325 spiredygtige kerner pr. m²
 Hybrider: 225 spiredygtige kerner pr. m²

Bejdsning: Redigo pro FS 170

Anlæg:

Forsøget må ikke etableres efter en græsmark.
 Forsøget anlægges som α -design med 4 gentagelser à 12-18 m². Detailplan med randomiseringen vedlægges.
 Udsæden for A-sorter og målesorter tilsendes fra TystofteFonden, der angiver udsædsmængden herfor.
 Udsæden for B-sorter tilsendes fra SEGES/Teknologisk Institut, der angiver udsædsmængden for hver B-sort.
Miniblokke må ikke deles i marken!

Såning foretages med speciel forsøgssåmaskine med en rækkeafstand på 10-12 cm.

Tomme parceller samt parceller hvor der mangler mere end 25% parcellængde skal eftersås.

NB: Efter anlæg returneres en skitse over forsøgets placering (GPS-koordinater og blokkenes placering på marken).

Behandling i vækstperioden (inklusive værn):

Hele forsøget N-, P- og K- gødes efter stedets gødningsnorm, justeret for forfrugt og kvælstofprognose. Der mangangødskes om efteråret. Forsøget vækstreguleres med godkendt middel 1-2 gange.

Bekæmpelse af ukrudt og skadedyr gennemføres med et anerkendt middel efter behov. Hele forsøget behandles mod lus kort efter fremspiring for at hindre spredning af havrerødsot. Behandlingsstrategi med svampebekæmpelse udsendes i det tidlige forår. Strategien er koordineret mellem TystofteFonden og SEGES.

NB: Alle notater vedr. grundbehandlinger som f.eks. forfrugt, JB nr. såtidspunkt, gødningstildeling, vanding, ukrudts-, svampe- og insekticidspøjtninger samt høstdato registreres i Nordic Field Trial System. Login kan fås ved henvendelse til landsforsøgene@teknologisk.dk.

Bedømmelser i vækstperioden (alle gent.):

- Fremspiring. Skala 0-10, 10 = fuld bestand.
- Overvintring kort efter vækststart: Skala 0-10, 10 = ingen planter døde.
- Ved sygdomsangreb, der viser tydelig sortsdifferentiering, foretages bedømmelse af procent sygdomsangreb (Notat af Hovmøller, Sindberg & Willas, maj 2003).
- Lejesæd før høst (min. 3 uger før høst) og ved høst, skala 0-10, 10 = helt i leje.
- Nedknækning af strå ved høst, 0-10, 10 = helt nedknækket.
- Evt. afvigende iagttagelser i forsøgene

Alle notater og bedømmelser sendes til TystofteFonden med angivelse af parcelnummer. Markbøger eller xls-filer til bedømmelser kan rekvireres ved TystofteFonden.

I observationsparceller bedømmes sorterens dyrknings-egenskaber og modtagelighed for sygdomme. Bedømmelserne i udbytteforsøgene anvendes derfor kun som status på forsøgets tilstand.

Høst:

Foretages parcelvis med mejetærsker.

Udbytte:

Følgende informationer sendes til TystofteFonden umiddelbart efter høst:

- Kg oprenset kerne pr. parcel
- Tørstofprocent pr. sort eller parcel
- Renhed pr. sort eller parcel
- Parcelstørrelse
- Forfrugt og JB-nr.
- Så- og høstdato

Kvalitetsundersøgelser:

Bestemmelse af rumvægt og proteinindhold (NIT-1241) foretages ved TystofteFonden og Teknologisk Institut. Kornvægt og sortering foretages ved TystofteFonden på A-sorter og målesorter. Anvendes NIT-1241 på lokaliteten, modtager TystofteFonden gerne disse tal for kvalitetsanalyser.

Der kan gennemføres undersøgelse af sorterens maltningskvalitet og foderkvalitet på anmelderens foranledning.

For alle led sendes der én prøve på 2 kg (fællesprøve fra gentagelserne):

Andet:

Den fremsendte udsæd må kun bruges til gennemførelse af forsøget.

Revideret 07-10-2019 - ASL

Vinterraps, hybrider og linjesorter

Afprøvning af sorter til sortslisteoptagelse og i Landsforsøg ved SEGES

Målesorter: Hitaly (hybrid), Butterfly (linje), blanding (Hasting, DK Exception, Architect, Smaragd)
 Lokalteter: Abildgaard, Holeby, Koldkærgård og Tystofte
 Antal led: 180

Udsædsmængder:

Hybridsorter: 45 spiredygtige frø pr. m²
 Linjesorter: 45 spiredygtige frø pr. m²
 Udsæd leveres ubejdet.

Anlæg:

Der tilstræbes 8 år mellem rapsafgrøder. Vinterraps er opdelt i to forsøgsserier; hybrider og linjer hhv. dværghybrider. Disse skal ligge i samme mark. Anlægges i α-design med 3 gentagelser à 12-18 m². Detailplan med randomiseringen modtages fra Tystofte. Forsøgene gennemføres med plot-i-plot system med 2x2 værnærækker. Såning foretages i en dybde på 1-2 cm. Udsæden for A-sorter og målesorter tilsendes fra Tystofte, der angiver udsædsmængden herfor. Udsæden for B-sorter tilsendes fra SEGES/Teknologisk Institut, der angiver udsædsmængden for hver B-sort. Frøene er ikke behandlet med insekticider, og der bekæmpes jordrapsloppe, specielt efter fremspiring. Tomme parceller samt parceller hvor der mangler mere end 25% parcellængde skal eftersås.

NB: Efter anlæg returneres en skitse over forsøgets placering samt koordinater for placering af 1. parcel.

Behandling i vækstperioden (inklusive værn):

Ved tidlig etablering og kraftig efterårsudvikling kan hele forsøget, efter aftale med TystofteFonden, vækstreguleres med godkendt dosering. Der vækstreguleres ikke i foråret. Hele forsøget N-, P- og K-gødes efter stedets gødningsnorm, justeret for forfrugt og kvælstofprognose baseret på mineralsk gødning. N- tildelingen kan gennemføres efter følgende strategi:

- Svagt udviklet afgrøde: 80 kg N/ha ved begyndende vækst og resten af mængden medio april.
- Kraftig udviklet afgrøde: 50 kg N/ha ved begyndende vækst, resterende mængde minus 40 kg N/ha medio april og lige før eller ved begyndende blomstring tildeles 40 kg N/ha.

I de første 2 gødningstildelinger om foråret tilføres ca 35 kg S/ha.

Bekæmpelse af ukrudt, sygdomme og skadedyr gennemføres med anerkendte midler efter behov. Evt spildraps i forsøget skal fjernes.

NB: Alle notater vedr. grundbehandlinger som f.eks. forfrugt, JB nr. såtidspunkt, gødningstildeling, vanding, ukrudts-, svampe- og insekticidprøjtninger samt høstdato registreres i Nordic Field Trial System. Login kan fås ved henvendelse til Andrea Schiemann (ansc@teknologisk.dk)

Bedømmelser i vækstperioden:

- Dato for fremspiring - 2. gentagelse.
- Plantebestand efterår - skala 0-10, 10 = fuld bestand.
- Placering af vækstpunkt før vinteren (cf. nedenstående beskrivelse).
- Overvintring om foråret ved beg. vækst, skala 0-10, 10 = alle planter døde.

- Plantebestand forår - skala 0-10, 10 = fuld bestand.
- Dato for begyndende blomstring, st. 61 - 2. gentagelse.
- Plante højde ca. 14 dage efter afblomstring. *Én måling pr. parcel.*
- Lejesæd lige før skårlægning, skala 0-10, 10 = helt i leje.
- Afgrøde højde lige før skårlægning. *Én måling pr. parcel.*
- Knoldbægersvamp efter skårlægning, pct. af planter.
- Knækkede planter efter skårlægning, pct. af planter.
- Nødmugning efter skårlægning, pct. af planter.
- Ved sygdomsangreb, der viser tydelig sortsdifferentiering, foretages bedømmelse af procent sygdomsangreb (skulpesvamp, gråskimmel, lys bladplet).
- Evt. afvigende iagttagelser i forsøget.

Alle notater, behandlinger og bedømmelser sendes til Tystofte med angivelse af parcelnummer. Markbøger eller xls-filer til bedømmelser kan rekvireres ved TystofteFonden.

Parceladskillelse, pakning og høst:

Frist for tilmelding af nye sorter er den 6. august. Derfor har anmelderne brug for høstresultater før den 6. august for kvalificeret at kunne tage beslutning om næste sæsons anmeldelser. Som følge heraf vurderes metoden der anvendes til pakning, skårlægning og høst lokalt med henblik på at tilstræbe høst senest 1. august.

Alle parcelgrænser holdes fri for ukrudt og spildplanter af raps. Der kan evt. radrensnes over værnærækkerne. Der må ikke anvendes Round-up til ukrudtsbekæmpelsen i parcelgrænsen mellem netto- og bruttoparcellen. Umiddelbart efter afsluttet blomstring gås eller køres parcelgrænser igennem uden at pakke. Dette sikrer, at planterne filtrer mindre sammen mellem parcellerne.

Metode til pakning, skårlægning og høst vurderes lokalt. Det er afgørende, at planterne i parcellerne ikke skades på et for tidligt tidspunkt. Følgende muligheder kan overvejes:

1. Skårlægning. Et par dage før skårlægningstidspunktet, adskilles og pakkes uden at knække stængler. Det er vigtigt, at der bliver stråskilt og pakket i samme retning, som rapsen hælder – typisk fra vest mod øst. Parcellerne skårlægges modsat køreretning fra adskillelse og pakning, dvs. med toppen først ind i maskinen. Nb mulighed for tilt af maskinen for at sikre, at afgrøden kan komme igennem skårlæggeren, alternativt fjernes pakkevalserne. Ved skårlægning skal der sikres et godt flow i afgrøden ellers kan plantemassen stuve op i maskinen eller afslutning af parcellen kan vanskeliggøres. Afgrøden høstes i samme retning som

skårlægningen, dvs med toppen først ind i mejetærskeren.

Umodne stængler (høj stub) kan forsinke og vanskeliggøre høsten.

- Nedvisning med Round-up uden skårlægning. Kort før pakning sprøjtes forsøget med Round-up, når de første frø er brune. Brug stor vandmængde for at trænge så langt ned i afgrøden med Round-up som muligt. 3 til 4 dage efter sprøjtning pakkes parcellerne på samme måde som under 1. Skåret vejrer herefter 10 til 14 dage. Forsøget høstes modsat pakkeretningen, dvs med toppen først i maskinen.

Udbytte:

Følgende informationer sendes til Tystofte umiddelbart efter høst:

- Kg oprenset frø pr. parcel
- Tørstofprocent pr. sort eller parcel
- Parcelstørrelse, forfrugt og JB-nr.
- Så- og høstdato

Kvalitetsundersøgelser:

Følgende analyse foretages på det høstede materiale:

- Glucosinolatindhold. Denne analyse foretages på høstet materiale fra to lokaliteter.
- Proteinindhold. Udføres ved Agrolab. Denne analyse foretages på høstet materiale fra to lokaliteter.
- Bestemmelse af frøvægt foretages af Tystofte.
- Olieindhold bestemmes på Infratec® 1241 (NIT) af Tystofte eller lokalt.
- Fedtsyrebestemmelse, herunder Erucasyre via Dansico Seed på det modtagne udsæd.

For alle led sendes der én prøve på 1 kg pr. led (fællesprøve fra gentagelserne):

Andet:

Den fremsendte udsæd må kun bruges til gennemførelse af forsøget.

Revideret 12.08.2019 - ASL

Placering af vækstpunktet

Formål:

Kvalitativ vurdering af stænglens strækning som udtrykt ved vækstpunktets placering inden vinter.

Hvornår:

Kort før væksten ophører inden vinter (omkring stadie 30).

Enhed og metode:

Skala: 1 til 9. 1= ingen strækning, 9 = kraftig strækning.

Tendens til strækning registreres på parcellniveau som et gennemsnit over planter. Score tildeles ud fra en visuel vurdering. Se nedenstående billeder.

1	3	5	7	9
Ingen strækning vækstpunkt nær jordoverfladen		Middel Vækstpunkt 3-5 cm over jordoverfladen		Kraftig strækning
				

Vinterraps, dværghybrider

Afprøvning af sorter til sortslisteoptagelse og i Landsforsøg ved SEGES

Målesorter: PX104, blanding (Hasting, DK Exception, Architect, Smaragd)
 Lokalteter: Abildgaard, Holeby, Koldkærgård og Tystofte
 Antal led: 12

Udsædsmængder:

45 spiredygtige frø pr. m²
 Udsæd leveres ubejdet.

Anlæg:

Der tilstræbes 8 år mellem rapsafgrøder. Vinterraps er opdelt i to forsøgsserier; hybrider og linjer hhv. dværghybrider. Disse skal ligge i samme mark. Anlægges i α-design med 3 gentagelser à 12-18 m². Detailplan med randomiseringen modtages fra Tystofte. Forsøgene gennemføres med plot-i-plot system med 2x2 værnærækker. Såning foretages i en dybde på 1-2 cm. Udsæden for A-sorter og målesorter tilsendes fra Tystofte, der angiver udsædsmængden herfor. Udsæden for B-sorter tilsendes fra SEGES/Teknologisk Institut, der angiver udsædsmængden for hver B-sort. Frøene er ikke behandlet med insekticider, og der bekæmpes jordrapsløpper, specielt efter fremspiring. Tomme parceller samt parceller hvor der mangler mere end 25% parcellængde skal eftersås.

NB: Efter anlæg returneres en skitse over forsøgets placering samt koordinater for placering af 1. parcel.

Behandling i vækstperioden (inklusive værn):

Ved tidlig etablering og kraftig efterårsudvikling kan hele forsøget, efter aftale med TystofteFonden, vækstreguleres med godkendt dosering. Der vækstreguleres ikke i foråret. Hele forsøget N-, P- og K-gødes efter stedets gødningsnorm, justeret for forfrugt og kvælstofprognose baseret på mineralsk gødning. N-tildelingen kan gennemføres efter følgende strategi:

- Svagt udviklet afgrøde: 80 kg N/ha ved begyndende vækst og resten af mængden medio april.
- Kraftig udviklet afgrøde: 50 kg N/ha ved begyndende vækst, resterende mængde minus 40 kg N/ha medio april og lige før eller ved begyndende blomstring tildeles 40 kg N/ha.

I de første 2 gødningstildelinger om foråret tilføres ca 35 kg S/ha.

Bekæmpelse af ukrudt, sygdomme og skadedyr gennemføres med anerkendte midler efter behov. Evt spildraps i forsøget skal fjernes.

NB: Alle notater vedr. grundbehandlinger som f.eks. forfrugt, JB nr. såtidspunkt, gødningstildeling, vanding, ukrudts-, svampe- og insekticidspøjtninger samt høstdato registreres i Nordic Field Trial System. Login kan fås ved henvendelse til Andrea Schiemann (ansc@teknologisk.dk)

Bedømmelser i vækstperioden:

- Dato for fremspiring - 2. gentagelse.
- Plantebestand efterår - skala 0-10, 10 = fuld bestand.
- Placering af vækstpunkt før vinteren (cf. nedenstående beskrivelse).
- Overvintring om foråret ved beg. vækst, skala 0-10, 10 = alle planter døde.
- Plantebestand forår - skala 0-10, 10 = fuld bestand.

- Dato for begyndende blomstring, st. 61 - 2. gentagelse.
- Plantehøjde ca. 14 dage efter afblomstring. *Én måling pr. parcel.*
- Lejesæd lige før skårlægning, skala 0-10, 10 = helt i leje.
- Afgrødehøjde lige før skårlægning. *Én måling pr. parcel.*
- Knoldbægersvamp efter skårlægning, pct. af planter.
- Knækkede planter efter skårlægning, pct. af planter.
- Nødmødning efter skårlægning, pct. af planter.
- Ved sygdomsangreb, der viser tydelig sortsdifferentiering, foretages bedømmelse af procent sygdomsangreb (skulpesvamp, gråskimmel, lys bladplet).
- Evt. afvigende iagttagelser i forsøget.

Alle notater, behandlinger og bedømmelser sendes til Tystofte med angivelse af parcellnummer. Markbøger eller xls-filer til bedømmelser kan rekvireres ved TystofteFonden.

Parceladskillelse, pakning og høst:

Frist for tilmelding af nye sorter er den 6. august. Derfor har anmelderne brug for høstresultater før den 6. august for kvalificeret at kunne tage beslutning om næste sæsons anmeldelser. Som følge heraf vurderes metoden der anvendes til pakning, skårlægning og høst lokalt med henblik på at tilstræbe høst senest 1. august.

Alle parcelgrænser holdes fri for ukrudt og spildplanter af raps. Der kan evt. radrensnes over værnærækkerne. Der må ikke anvendes Round-up til ukrudtsbekæmpelsen i parcelgrænsen mellem netto- og bruttoparcellen. Umiddelbart efter afsluttet blomstring gås eller køres parcelgrænser igennem uden at pakke. Dette sikrer, at planterne filtrer mindre sammen mellem parcellerne.

Metode til pakning, skårlægning og høst vurderes lokalt. Det er afgørende, at planterne i parcellerne ikke skades på et for tidligt tidspunkt. Følgende muligheder kan overvejes:

3. Skårlægning. Et par dage før skårlægningstidspunktet, adskilles og pakkes uden at knække stængler. Det er vigtigt, at der bliver stråskilt og pakket i samme retning, som rapsen hælder – typisk fra vest mod øst. Parcellerne skårlægges modsat køreretning fra adskillelse og pakning, dvs. med toppen først ind i maskinen. Nb mulighed for tilt af maskinen for at sikre, at afgrøden kan komme igennem skårlæggeren, alternativt fjernes pakkevalserne. Ved skårlægning skal der sikres et godt flow i afgrøden ellers kan plantemassen stuve op i maskinen eller afslutning af parcellen kan vanskeliggøres. Afgrøden høstes i samme retning som skårlægningen, dvs med toppen først ind i mejetærskeren.

Umodne stængler (høj stub) kan forsinke og vanskeliggøre høsten.

4. Nedvisning med Round-up uden skårlægning. Kort før pakning sprøjtes forsøget med Round-up, når de første frø er brune. Brug stor vandmængde for at trænge så langt ned i afgrøden med Round-up som muligt. 3 til 4 dage efter sprøjtning pakkes parcellerne på samme måde som under 1. Skåret vejrer herefter 10 til 14 dage. Forsøget høstes modsat pakkeretningen, dvs med toppen først i maskinen.

Udbytte:

Følgende informationer sendes til Tystofte umiddelbart efter høst:

- Kg oprenset frø pr. parcel
- Tørstofprocent pr. sort eller parcel
- Parcelstørrelse, forfrugt og JB-nr.
- Så- og høstdato

Kvalitetsundersøgelser:

Følgende analyse foretages på det høstede materiale:

- Glucosinolatindhold. Denne analyse foretages på høstet materiale fra to lokaliteter.
- Proteinindhold. Udføres ved Agrolab. Denne analyse foretages på høstet materiale fra to lokaliteter.
- Bestemmelse af frøvægt foretages af Tystofte.
- Olieindhold bestemmes på Infratec® 1241 (NIT) af Tystofte eller lokalt.
- Fedtsyrebestemmelse, herunder Erucasyre via Dansico Seed på det modtagne udsæd.

For alle led sendes der én prøve på 1 kg pr. led (fællesprøve fra gentagelserne):

Andet:

Den fremsendte udsæd må kun bruges til gennemførelse af forsøget.

Revideret 12.08.2019 - ASL

Placering af vækstpunktet

Formål:

Kvalitativ vurdering af stænglens strækning som udtrykt ved vækstpunktets placering inden vinter.

Hvornår:

Kort før væksten ophører inden vinter (omkring stadie 30).

Enhed og metode:

Skala: 1 til 9. 1= ingen strækning, 9 = kraftig strækning.

Tendens til strækning registreres på parcellniveau som et gennemsnit over planter. Score tildeles ud fra en visuel vurdering. Se nedenstående billeder.

1	3	5	7	9
Ingen strækning vækstpunkt nær jordoverfladen		Middel Vækstpunkt 3-5 cm over jordoverfladen		Kraftig strækning
				

OBS vintersæd

Lokaliteter: Abildgård*, Askov, Bramstrup, Brønderslev, Dyngby*, Flakkebjerg, Foulum, Gørding, Gørløse, Hobro, Holeby, Holstebro, Jyndeved, Karise, Koldkærgård, Sejet*, Tystofte, Tølløse, Nr. Åby*, Åkirkeby, Assens#, Horsens#, Slagelse#
 *lokaliteter med parceller, der kun er ubehandlet, #Lokaliteter med økologisk management

Art:	Antal led:	Referencesorter:
Vinterhvede:	101	MS-Septoria, MS-Brunrust, Anja, Florida, Substance, Ambition, Gawain
Vinterbyg:	61	MS-Skoldplet, MS-Ramularia, MS-Bygrust, MS-meldug, Celtic, Prestige
Rug:	55	-
Triticale:	10	MS-Meldug, MS-Brunrust, MS-Gulrust

Udsædsmængder:
 Vinterhvede: 350-245 spiredygtige kerner pr. m² for linjer hhv hybrider
 Vinterbyg: 325-225 spiredygtige kerner pr. m² for linjer hhv hybrider
 Rug: 250-175 spiredygtige kerner pr. m² for populationssorter, hhv hybrider.
 Triticale: 300 spiredygtige kerner pr. m².

Bejdsning:
 Vinterhvede: Redigo Pro 170 FS
 Vinterbyg: Redigo Pro 170 FS
 Rug: Redigo Pro 170 FS
 Triticale: Redigo Pro 170 FS

Anlæg:
 TystofteFonden fremsender randomiseringsplan. Forslag til såplan kan fås ved henvendelse til Susanne Sindberg (sas@tystofte.dk) eller Anders S. Larsen (asl@tystofte.dk).

Sorterne i afprøvning randomiseres indenfor hver art. Referencesorter adskilles fra sorterne i afprøvning med en værneparcel. Mellem forskellige arter placeres minimum et værn af hver art. Og hver kolonne begynder og slutter med en værneparcel
 Parcellerne kan deles i en behandlet og en ubehandlet afdeling, hver på minimum 6-8 m². Såning foretages med speciel forsøgssåmaskine med en rækkeafstand på 10-12 cm. Der udvejes til en parcelstørrelse på 20 m².

NB: Efter anlæg returneres en skitse over forsøgets placering med GPS-koordinater for placering af 1. parcel samt oplysninger omkring forfrugt, JB nr. parcelstørrelse og såtidspunkt til Susanne Sindberg.

Behandling i vækstperioden (inklusive værn):
 Hele forsøget N-, P- og K- gødes efter stedets gødningsnorm, justeret for udbytniveau, forfrugt og kvælstofprognose. Bekæmpelse af ukrudt og skadedyr gennemføres med et anerkendt middel efter behov og der anvendes ikke vækstreguleringsmidler. På lokaliteter markeret* forefindes **kun** parceller der **ikke** er behandlet mod sygdomme. På øvrige lokaliteter findes såvel sygdomsbehandlet som ubehandlet afdeling. Sygdomme må **ikke** bekæmpes i den ubehandlede afdeling. Behandlingsstrategi for svampebekæmpelse i den behandlede afdeling, udsendes i foråret 2020.

NB: Alle notater vedr. grundbehandlinger som f.eks. forfrugt, JB nr. såtidspunkt, gødningstildeling, vanding, ukrudts-, svampe- og insekticidspøjtninger samt høstdato registreres i Nordic Field Trial System. Login kan fås ved henvendelse til landsforsogene@teknologisk.dk.

Notater der foretages lokalt:

- Dato for såning
- Plantebestand-efterår, stadiet 12-15
- Plantebestand-forår
- **Dato for modning på hver enkelt art og sort.**
- Lejesæd ved sortsdifferentiering
- Evt. afvigende iagttagelser i forsøget.

NB: Hver bedømmelse forsynes med dato og vækststadiet og sendes til TystofteFonden alternativt kan lokale registreringer gennemføres via NFTS. En markbog til notater kan rekvireres fra Tystofte.

Bedømmelser der foretages af personale fra TystofteFonden vækstperioden:

- På lokaliteter der viser tydelig sortsdifferentiering foretages 1-2 gange i vækstperioden bedømmelse af procent sygdomsangreb (Notat af Hovmøller, Sindberg & Willas, maj 2003)
- Strå længde én repræsentativ måling pr. parcel. Der måles til hvor aks begynder (cm).
- Nedknækning af strå og aks i vinterbyg ved overmodenhed, bedømmes på 2 lokaliteter 3 gange ugentlig af personalet fra TystofteFonden. Bedømmelserne starter umiddelbart før første sorter modner og fortsætter ca. 3 uger, afhængig af sortsdifferentiering.

Hver bedømmelse forsynes med dato og vækststadiet (BBCH).

Andet:

Den fremsendte udsæd må kun bruges til gennemførelse af forsøget.

Der **måles ikke** parceludbytte.

Afvigende iagttagelser i forsøgene skal meddeles til TystofteFonden. TystofteFondens registreringer i vækstsæsonen opdateres løbende på adressen www.tystofte.dk

Revideret 5/3/19 SAS

